

VII. Lastensuojelulautakunta.

Lastensuojelulautakunnan vuodelta 1925 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Lautakunnan kokoonpano. Lastensuojelulautakuntaan kuuluivat vuonna 1925 professori M. Ruuth puheenjohtajana ja tarkastajatar M. Sillanpää varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä raatimies B. C. Carlson, kansakoulunjohtaja A. Noponen, lastentarhanjohtajatar I. Poppius, rouva A. Suominen ja kirjanpitäjä B. Tabelle.

Lautakunta kansakoulujohtokuntana. Koska lastensuojelulautakunta toimii samalla kasvatustilaisuuksissa olevien kansakoulujen johtokuntana, kehoitettiin kiertokirjeellä kaikkia kasvatustilaisuuksien vaalikelpoisia opettajia ja opettajattaria valitsemaan edustajan, jonka tulisi olla saapuvilla sellaisissa kokouksissa, joissa käsiteltiin varsinaisesti koulua koskevia kysymyksiä. Opettajakunnan edustajaksi vuodeksi 1925 valittiin sittemmin johtajatar E. Antin ja varaedustajaksi johtaja T. Rönkä. Lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja hoitivat, siihen valittuina, vastaavat tehtävät johtokunnassa.

Lastensuojelulautakunnan toimihenkilöt. Lastensuojelulautakunnan toimitusjohtajana toimi filosofianmaisteri R. Liukkonen, jolle ohjesäännön mukaisesti kuului myöskin lautakunnan sihteerin tehtävät ja lastenhuoltolaitosten valvonta. Lautakunnan kassa- ja tiliasiat ovat olleet vuoden 1920 alusta alkaen yhdistettynä köyhäinhoidon kassa- ja tilivirastoon, jossa niitä on hoitanut tämän viraston johtaja, kamreeri F. O. Rosendahl. Kasvatustilaisuuksien sekä vastaanotto- ja ammattioppilaskodin lääkärinä oli lääketieteellisensiaatti E. O. Lindén, joka tarkasti myöskin tylsämielisten tilaisuuksiin ja aistivalliskouluihin pyrkivät lapset sekä yleensä 7 vuotta vanhemmat lautakunnan hoidokit. Osaston kansliatehtäviä hoitivat neiti C. Nyström ja rouva D. Kangas ja kodeissakävijänä toimi neiti L. W. Lidman. Osastoon kuuluvaa rekisteri- ja tiedonantotoimistoa hoiti neiti M. Tawaststjerna neiti H. Stråhlmannin avustuksessa häntä toimistolle ilmoitettujen lastensuojelutapausten tutkimisessa.

Lastenhuoltotarkastajana ja samalla lastenvalvojana toimi väliaikaisesti kesäkuun 1 p:n varatuomari K. Rydman, jolloin toimeen ryhtyi kaupunginvaltuuston siihen huhtikuun 8 p:nä valitsema varatuomari E. A. Aaltio. Osastolle kuuluvain aviottomain ja elätilasten hoitoa valvoi lääketieteellisensiaatti E. R. Granholm, etupäässä hänen johdollaan toimivia avustavia naistarkastajia olivat neiti S. Setälä ja rouva A. Stegman. Näistä neiti Setälä, nauttien ensin virkavapautta neiti A. Möberg sijaisenaan, erosi toimestaan maaliskuun 15 p:nä, josta alkaen virkaa on hoitanut lautakunnan siihen valitsemana neiti M. Ahlberg. Osaston naisopastajina toimivat rouvat M. Ekholm ja O. E. Sarin sekä neidit I. Glansenstierna, V. M. Wessman ja M. Ramstedt. Kaupunkiin sijoitettujen köyhäinhoidollisten lasten kasvatuskoteja tarkasti rouva T.

Ojanne. Osaston kansliatehtäviä hoitivat neidit E. Ekholm ja G. Boldt köyhäinhoidollisten ja rouva A. Aminoff aviottomain lasten jaostolla, avustaan viimeksimainittua neiti I. Pantsar.

Joutilaitten ja epäsäännöllisesti koulua käyvien lasten huoltajana sekä alaikäisten katuammattilaisten valvojana toimi kansakoulunopettaja Y. J. Fonselius. Nuorisonhuoltajan apulaisina olivat opettajatar E. Hirn ja rouva T. Ojanne, joista edellinen etupäässä suoritti osaston kansliatehtävät ja viimeksimainittu huolehti kotikäynneistä.

Yhteisenä vahtimestarina lautakunnan kanslian kaikilla osastoilla toimi H. Niemura.

Lautakunnan kokoukset. Lastensuojelulautakunta kokoontui säännöllisesti jokaisen kuukauden toisena ja neljäntenä tiistaina, paitsi kesä-, heinä- ja elokuun aikana, jolloin lautakunnan kokouksia tarvitsi pitää ainoastaan kerran kuukaudessa. Ylimääräisiä kokouksia oli vuoden kuluessa 1, lukuunottamatta erinäisiä tehtäviä varten valittujen toimikuntain tilapäisiä kokoontumisia. Kansakoulujohtokuntana, jolloin myöskin laitosten opettajakunnan edustaja otti osaa päätöksiin, käsitteli lautakunta asioita 11 eri kertaa. Elokuun 24 p:nä tapahtuneessa taloussääntöehdotuksen käsittelyssä edusti valtuuston budjettili valiokuntaa maisteri Y. Harvia. Lautakunnan kokouksissa toimintavuoden kuluessa pidetty pöytäkirjat sisälsivät yhteensä 1,301 eri asiaa, joista 439 oli yleisen kansliaosaston ja 862 turvattomain lasten osaston esittämiä. Useimmat viimeksimainituista koskivat köyhäinhoidollisten lasten hoitoon ottamista ja niistä suoritettavien elatusmaksujen määräämistä tai lakkauttamista.

Lähetetyt kirjelmät ja toimituskirjat. Lautakunnan tekemäin päätösten johdosta lähetettiin kansliasta toimintavuoden kuluessa yhteensä 3,742 kirjelmää tai laajempaa esitystä, joista 420 lautakunnan puheenjohtajan ja sihteerin allekirjoittamia, 221 toimitusjohtajan lähettämiä sekä 906 köyhäinhoidollisten ja 1,297 aviottomain lasten jaostolta ja 898 nuorisonhuolto-osastolta toimitettuja. Näitä paitsi lähetettiin eri osastoilta yhteensä 1,620 kirjeellistä kansliaan kutsua lasten isille, äideille tai muille yksityisille henkilöille sekä nuorisonhuolto-osastolta joukko erinäisiä tiedusteluja, joita ei katsottu tarpeelliseksi rekisteröidä.

Holhoustoiminta. Lautakunnalle joulukuun 19 p:nä 1923 vahvistetun ohjesäännön mukaan siirtyi ammattiholhoojalle kuulunut holhoustoiminta lastenvalvojalle. Aikaisemmin määrättyihin holhokkeihin nähden ei ole kuitenkaan oikeudellista siirtoa toimitettu, vaan on lautakunnan toimitusjohtaja niistä edelleen vuonna 1925 huolehtinut. Tällaisia lapsia oli vuoden alussa 165 ja vuoden lopussa 158. Näistä oli yhteensä 93 sellaista, joiden vanhemmat ovat itse tehneet esityksen kasvatusoikeutensa luovuttamisesta ja 65 sellaisia, joiden vanhemmilta on kasvatusoikeus oikeudenkäynnin kautta riistetty. Sukupuolen ja äidinkielen mukaan lapset jakautuivat seuraavasti:

Poikia	82	Suomi	109
Tyttöjä	76	Ruotsi	49
Yhteensä 158		Yhteensä 158	

Ikänsä puolesta nämä jakautuivat heinäkuun 1 p:nä seuraavasti:

7—9 vuotta	42	15—18 vuotta	31
9—13 »	46	18—21 »	20
13—15 »	19	Yhteensä 158	

Kehitysedellytyksiinsä katsoen voidaan näistä lapsista 154 pitää normaalin, kun sitävastoin 4 niistä on vajakykyistä.

Holhotit oli holhooja sijoittanut seuraavasti:

Kaupungin kasvatuslaitoksiin..	16	Sukulaistensa luokse.....	57
Muihin lastenhuoltolaitoksiin ..	21	Aistivalliskouluihin	2
Yksityisiin kasvatuskoteihin ..	62		
		Yhteensä	158

Lasten koulunkäynnistä annetaan seuraavat tiedot:

Ei vielä valmistavassa koulussa	5
Lastentarhassa	2
Kansakoulussa	71
Oppikoulussa	3
Ammattikoulussa	10
Saanut päästötodistuksen kansakoulusta	61
Keskeyttänyt koulunkäyntinsä ilman päästötodistusta	6
	Yhteensä 158

Ilmoitukset hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista. Lukuunottamatta lautakunnan nuorisonhuolto-osaston välityksellä kesäksi maalle pyrkinyttä 506 sekä puutarhatoimiin ja leikkikentille halunnutta 1,141 lasta, on lautakunnan rekisteritoimistoon jätetty yhteensä 1,033 ilmoitusta hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista. Seuraavat viranomaiset tai yksityishenkilöt ilmoittivat lasten tarvitsevan lautakunnan hoitoa:

Köyhäinhuoltolautakunta	74	Yksityiset lastensuojeluyhdis-	
Kansakoulutarkastajat	4	tykset	87
Poliisilaitoksen etsivä osasto ..	2	Yksityishenkilöt	428
Siveyspoliisi	22	Lastensuojelulautakunnan eri	
Muut viranomaiset	25	osastot	391
		Yhteensä	1,033

Ilmoituksen aiheuttivat seuraavat seikat:

Lasten pahantapaisuus	60	Vanhempien huono elämä	79
» vähälahjaisuus	35	Asuntopula	90
» turvattomuus	394	Muita syitä	49
Aviottomia lapsia	326		
		Yhteensä	1,033

Yleinen kansliaosasto. Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia, joiden suhteen toivottiin yleisen kansliaosaston toimenpiteitä, oli ilmoitettu olevan 103. Kussakin yksityistapauksessa toimitetun tarkan tutkimuksen perusteella otti lautakunta 67 lasta huostaansa; 31 aistivallisen ja raajarikkoisen lapsen puolesta toimitettiin sisäänpääsyanomus heille soveltuviin hoitolaitoksiin, muissa tapauksessa ilmoitukset osoittautuivat olevan joko enemmän tai vähemmän aiheuttomia taikka eivät vanhemmat suostuneet luovuttamaan lapsiansa lautakunnan huostaan. Huostaanotettujen lasten jakautuminen äidinkielen ja sukupuolen mukaan näkyy seuraavista luvuista:

	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.
Suomi	37	11	48
Ruotsi	14	5	19
Yhteensä	51	16	67

Lapsista oli 56 eli 83.6 % syntynyt Helsingissä ja 11 eli 16.4 % muilla paikkakunnilla. Avioliitossa syntyneitä oli 35 eli 52.2 % ja avion ulkopuolella syntyneitä 32 eli 47.8 %. Iän mukaan jakautuivat lapset seuraavasti:

7— 9 vuotiaita	1	13—15 vuotiaita	22
9—13 »	29	13—18 »	15
		Yhteensä	67

Tietoja lasten vanhempien säädystä tai ammatista antaa allaoleva yhdistelmä:

	Luku.	%.
Ammattitaidottomain työläisten lapsia	32	47.8
Tehdas- ja ammattitaitoisten työläisten lapsia	21	31.3
Pikkuliikkeen harjoittajien tai palvelusmiesten lapsia	12	17.9
Virkamiehiä ja tehtailijoita.....	2	3.0
Yhteensä	67	100.0

Lautakunnan huostaan joutuessaan asuivat lapset seuraavissa kaupunginosissa:

I	1	IX	1	Vallilassa	1
II	1	X	2	Hermannissa	4
IV	2	XI	4	Toukolassa	2
VI	4	XII	6	Saarilla	1
VII	3	XIII	1	Muilla alueilla ..	32
VIII	1	XIV	1		
				Yhteensä	67

Hoidettaviksi otetuista lapsista annettakoon vielä seuraavat tiedot:

Lapsia, jotka varhain olivat kadottaneet isänsä	22
» » » » » äitinsä	17
» joilla oli isäpuoli	5
» » » äitipuoli	3
» joiden isää oli rangaistu rikoksesta	4
» » äitiä » » »	1
» joissa ilmeni perinnöllistä rappeutuneisuutta tai henkistä vajakykyisyyttä	2

Yhteensä oli kansliaosaston huostassa 471 lasta, kuten allaolevista luvuista ilmenee:

Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	404
Vuoden varrella hoidettaviksi otettuja	67
Vuoden varrella poistettuja	85
Jäljellä seuraavaan vuoteen	386

Suurin osa näistä lapsista oli sijoitettuna kaupungin kasvatustaloksiin. Varattomat tylsämieliset, kuuromykät, sokeat sekä raajarikkoiset ja kaatuva-tautiset lapset olivat, mikäli kunnan velvollisuus oli huolehtia heidän koulun-käynnistään, lastensuojelulautakunnan toimesta sijoitetut heille sopiviin laitoksiin ja pienehkö määrä lapsia oli elätteellä lastenhoitolaitoksissa tai yksityishenkilöiden luona, niinkuin allaoleva yleiskatsaus lähemmin osoittaa:

	Suomenkielisiä.			Ruotsinkielisiä.			Kaik- kiaan.
	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	
Kaupungin omissa laitoksissa ..	206	42	248	54	26	80	328
Muissa lastenhoitolaitoksissa ja aistivalliskouluissa	51	31	82	26	9	35	117
Yksityiskodeissa	13	3	16	8	2	10	26
Yhteensä	270	76	346	88	37	125	471

Lasten vanhempien sääty tai ammatti näkyy seuraavista luvuista:

	Luku.	%.
Ammattitaidottomain työläisten lapsia	281	59.6
Tehdas- ja ammattitaitoisten työläisten lapsia	136	28.9
Pikkuliikkeen harjoittajien ja palvelusmiesten lapsia	48	10.2
Virkamiesten ja tehtailijain lapsia	6	1.3
Yhteensä	471	100.0

Avioliitossa syntyneitä oli 316 eli 67.1 % ja avion ulkopuolella 155 eli 32.9 %.

Vuoden lopussa oli 34 lasta sijoitettuna aistivalliskouluissa y. m. sellai-sissa laitoksissa. Näitä paitsi oli lautakunnan luetteloissa 25 sellaista tylsämie-listä, joiden puolesta oli lähetetty sisäänpääsyanomus ja maksusitoumus Pert-tulaan, mutta joita ei laitoksessa vallitsevan tilanpuutteen vuoksi ole toistai-seksi voitu sinne sijoittaa. Lisäksi oli Toivolän turvakodissa 15 erikoisopetusta ja asiantuntevaa kasvatusta kaipaavaa tylsämielistä lasta ja myöskin kasvatustalosten, varsinkin Vanjoen, oppilaissa oli useita debiilien ja imbeciilien ryh-mään luettavaa vajakykyisiä lapsia, joiden kasvatuksellinen käsittely edellyttää tietoja psykopaattisista ilmiöistä sekä tarkoin harkittua menetelmää kussakin tilanteessa.

Vastaanotto- ja havainto-, koulu- sekä ammattioppilaskoti. Lautakunnan huostaan otetuista lapsista koetetaan ensin vastaanotto- ja havaintokodissa tehdä mahdollisimman tarkkoja havaintoja, jotta heidät voitaisiin sittemmin erilaisten luonteenomaisuuksiensa ja siyeellisen laatunsa perusteella sijoit-taa kullekin parhaiten soveltuvaan laitokseen tai yksityiseen kasvatuskotiin. Käytökseltään moitteettomiin lapsiin nähden toimii vastaanottokoti n. s. koulu-kotina, josta nämä voivat käydä kaupungin kansa- ja ammattikouluissa. Vastaanottokoti niinkuin ammattioppilaskotikin sijaitsi Merikadun 19—21:ssä.

Ammattioppilaskoti taas tarjoaa asuntoa ja hoitoa sellaisille lautakunnan alaisista laitoksista kaupunkiin käsityöläisoppiin siirtyville hoido-keille, joilla ei ole kunnollista omaa kotia ja jotka eivät yksikseen jätettyinä voisi vielä tulla elämässä omin neuvoin toimeen.

Vastaanotto- ja havainto- sekä koulukodin johtajana toimi opettaja M. Tuokko, emännöitsijänä neiti N. Sederholm sekä hoitajattarena neiti I. Jääske-läinen. Ammattioppilaskotia hoiti neiti H. Lundmark, huhtikuun 1 p:n ja

siitä alkaen neiti H. Poijärvi. Tätä paitsi oli kaikilla osastoilla yhteisesti 1 keittäjätär ja 2 palvelijatar.

Hoidokkeja oli vuonna 1925 vastaanotto- ja havaintokodissa kaikkiaan 83, koulukodissa 141 ja ammattioppilaskodissa 37.

Kasvatuslaitokset. Vuonna 1925 kaupunki ylläpiti seuraavat 6 oppilasasuntolalla varustettua kasvatuslaitosta:

Bengtsårin kasvatuslaitos siihen kuuluvine maataloineen Bromarvin pitäjässä oli kaksikielinen ja tarkoitettu korkeintaan 95 kurinpidollisesti vaikeammin hallittavalle pojalle. Toimihenkilökuntaan kuuluivat johtaja Hj. Ekholm, suomenkielisen osaston opettaja T. N. Oksanen ja ruotsinkielisen osaston opettaja A. E. Holmén kesäkuun 1 p:n, nauttien kuitenkin koko ajan sairaslomaa, sijaisenaan Hj. Tång. Elokuun 1 p:nä tuli laitoksen ruotsinkieliseksi opettajaksi K. A. Collén ja kummankielisten jatkoloukkain opettajaksi V. Müller, joista opettaja Collén marraskuun 1 p:stä lukien sotapalveluksen vuoksi oli virkavapaana, sijaisena opettaja E. A. Nygrén. Veistonopettajana oli A. I. Johansson ja emännöitsijänä H. A. Malmström.

Näitä paitsi oli laitoksessa 3 lastenhoitajatar, 3 kaitsijaa, jotka antoivat samalla käytännöllistä opetusta eri käsityöammateissa, puutarhuri, karjakko, maataloustöiden johtaja apulaisineen, lämmittäjä, tallimies, pesijä, leipoja ja 3 palvelijatar.

Tavolan kasvatuslaitos Nummen pitäjässä voi ottaa vastaan korkeintaan 30 kehityksensä puolesta ylempään kansakouluun soveltuvaa suomenkielistä poikaa. Laitos käsitti 15 sijalla varustetun oppilasasuntolan ja toimi samalla myöskin sijoitusjärjestelmää noudattavana koulusiirtolana. Johtaja-opettajana oli J. Jokinen; emännöitsijänä ja samalla hoitajattarena toimi M. Leppäniemi, apunaan 1 palvelijatar.

Ryttylän kasvatuslaitos omine maatalouksineen Hausjärvellä oli tarkoitettu korkeintaan 95 suomenkieliselle pojalle. Laitoksen johtajana oli T. Rönkä, opettajana toimi K. Ahtinen ja opettajattarena L. Lidman sekä veistonopettajana L. Keinänen; emännöitsijänvirkaa hoiti A. Ilkka. Näitä paitsi kuului Ryttylän toimihenkilökuntaan 3 lastenhoitajatar, suutari- ja räätälimestari, metallitöidenohjaaja, puutarhuri, maataloustöiden johtaja, karjakko, tallimies, 2 muonamiestä, leipoja, 2 palvelijaa ja 2 pesijätärtä.

Toivoniemen kasvatuslaitos omine maataloineen Lohjan pitäjässä oli tarkoitettu 40 suomenkieliselle tytölle. Toimihenkilökuntaan kuuluivat seuraavat henkilöt: johtajatar L. Ridvall, opettajatar I. Pesonen, emännöitsijä, samalla taloustöiden ohjaaja, T. M. Kalliosaari sekä hoitajatar ja samalla käsitöiden opettajatar H. Koivisto. Näitä paitsi maataloustöiden johtaja, karjakko, 3 muonamiestä ja palvelija, joka toimi samalla puutarhurina.

Vanjoen kasvatuslaitos Vihdissä käsitti 40 sijalla varustetun oppilasasuntolan sekä lisäksi yksityisperheistä hankittuja sijoituspaikkoja, ja oli tarkoitettu korkeintaan 50 suomenkieliselle, etupäässä nuoremalle ja kehityksensä jäljellejääneelle pojalle. Laitoksen toimihenkilöt: johtaja T. Reino, opettajatar L. Raippalinna, emännöitsijä M. Aflecht ja hoitajatar E. Roselius. Näiden apuna oli 2 palvelijatar.

Sjötörpin kasvatuslaitos, Finnbyssä, toimi vuokrahuoneistossa ja oli tarkoitettu korkeintaan 40 ruotsinkieliselle tytölle. Toimihenkilökuntaan kuuluivat johtajatar E. Antin, opettajatar A. Franzén, emännöitsijä ja samalla taloustöiden ohjaaja A. Ekholm ja hoitajatar sekä samalla käsitöiden opettajatar A. Sederström. Näitä paitsi oli laitoksessa 1 palvelijatar.

Myöskin Helsingin pitäjän Pakinkylässä sijaitsevassa Toivolan turvakodissa oli oma kansakoulu (ks. siv. 50*).

Opetus kasvatuslaitosten kouluissa oli järjestetty Helsingin kaupungin kansakoulujen ohjesäännön 27 §:n mukaisesti, mikäli mahdollista noudattaen kaupungin kouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia. Ylemmän kansakoulun oppijakson suorittaneille oppilaille järjestettiin jatko-opetusta Bengtsårin, Ryttylän, Toivoniemen ja Sjötorpin laitoksissa; kahdessa ensinmainitussa laitoksessa pantiin tällöin pääpaino puusepän-, suutarin-, räätälin-, sepän- ja puutarhurinammattiin kuuluvien töiden oppimiseen, kun taas Toivoniemen ja Sjötorpin jatkokouluissa pääasiallisesti opetettiin käsitöitä ja kotitaloudenhoitoa.

Kasvatuslaitosten oppilasmäärä oli helmikuun 1 p:nä 1926 282, jakautuen eri laitosten kesken seuraavasti:

Bengtsår	76	Vanjoki	31
Tavola	26	Sjötorp	19
Ryttylä	92		
Toivoniemi	38		
		Yhteensä	282

Sukupuolen ja äidinkielen mukaan oppilaat jakautuivat seuraavasti:

	Suomi.	Ruotsi.	Yhteensä.
Poikia	179	46	225
Tyttöjä	38	19	57
Yhteensä	217	65	282

Oppilaiden jakautuminen syntymäpaikan mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Helsinki	208	Muut Suomen kunnat	55
Helsingin pitäjä	1	Ulkomaat	5
Muut Uudenmaan läänin kunnat	13		
		Yhteensä	282

275:llä eli 97.6 %:lla oppilaista oli koti Helsingissä.

Oppilaiden ikä vaihteli 7:sta 18 vuoteen, kuten allaolevista luvuista tarkemmin ilmenee:

7 vuotta	1	14 vuotta	53
8 »	1	15 »	55
9 »	3	16 »	48
10 »	10	17 »	37
11 »	15	18 »	9
12 »	28		
13 »	22		
		Yhteensä	282

Lasten vanhemmat olivat 225 tapauksessa työläisiä ja 57 tapauksessa pienammatinharjoittajia ja palveluskuntaa.

Oppilaiden käytöksen huolellinen valvominen on varsinkin kasvatuslaitoksissa erittäin tärkeä asia. Tyydytyksellä voidaankin merkitä, ettei hoidokkien käytöksessä, pienempiä hairahduksia ja muutamia karkausyrityksiä lukuunottamatta, ole suurin piirtein katsoen ollut vakavampaa muistuttamisen aihetta. Asianomaisten johtajain kuukausittain lautakunnan kansliaan lähettämien arvostelujen mukaan on allamainitusta yhdistelmästä näkyvä prosenttimäärä kaikista oppilaista vuonna 1925 käyttäytynyt hyvin, tyydyttävästi tai huonosti:

	Bengtsår.	Tavola.	Ryttylä.	Toivoniemi.	Vanjoki.	Sjötorp.
Hyvin	80	93	91	81	86	89
Tyydyttävästi	11	4	5	13	11	5
Huonosti	9	3	4	6	3	6
Yhteensä	100	100	100	100	100	100

Terveydentila oli yleensä hyvä niinkuin seuraavat tiedot oppilaiden sairauden takia laiminlyömistä työpäivistä osoittavatkin:

	Bengtsår.	Tavola.	Ryttylä.	Toivoniemi.	Vanjoki.	Sjötorp.
Tammikuu	51	1	15	—	11	—
Helmikuu	40	1	14	—	—	—
Maaliskuu	84	1	11	—	3	—
Huhtikuu	29	—	—	6	1	—
Toukokuu	27	—	—	—	1	—
Kesäkuu	51	—	—	—	—	—
Heinäkuu	—	—	—	—	—	—
Elokuu	16	—	—	—	—	—
Syyskuu	8	—	—	—	—	—
Lokakuu	15	—	—	16	4	—
Marraskuu	49	3	—	17	8	—
Joulukuu	15	—	—	—	—	—
Yhteensä	385	6	40	39	28	—

On yleensä osoittautunut vaikeaksi, varsinkin lautakunnan kansliasta käsin, saada lähempiä tietoja lautakunnan entisten hoidokkien oloista ja elämänvaiheista heidän erottuaan lautakunnan hoidosta. Ne tiedot, joita heidän kirjeenvaihdostaan tai muusta yhteydestään laitosten johtajain ja johtajattarien sekä aikaisempain kasvatuskotiensa kanssa on näiden välityksellä saatu, on säännöllisesti merkitty asianomaisten kansliassa säilytettäviin asiakirjoihin. Vaikkakaan ne eivät riitä täydellisen tilaston esittämiseen, voidaan kuitenkin varmuudella sanoa, että valtava enemmistö pääkaupungin kasvatuslaitosten entisistä oppilaista on kehittynyt hyödyllisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Toiselta puolen täytyy ikävällä mainita, että vankeinhoitohallituksesta sosiaaliministeriön lastensuojelutoimiston välityksellä saapuneiden ilmoitusten mukaan on 7 Bengtsårin, 1 Toivoniemen ja 1 Laversin aikaisempaa hoidokkia ollut vuoden 1925 aikana suorittamassa oikeuden varkaudesta, irtolaisuudesta, pahoinpitelystä ja sprinkkuljetuksesta tuomitsemaa vankeusrangaistusta.

Vuoden 1925 kuluessa poistetusta 85 oppilaasta on kansliaosasto saanut seuraavat tiedot:

Opintojaan jatkaa	
ammattikouluissa y. m. kursseilla	19
Toimii käytännöllisellä alalla:	
puusepäntöissä	2
metalliverstaissa	4
eril. käsityöoppilaana	17
liikeapulaisena	5
renkinä tai palvelijattarena	15
tehdastyöläisenä	3

ulkotyöläisenä	3
merimiehenä	4
muissa toimissa	11
Kuollut	2
	Yhteensä 85

Alaikäiset lainrikkoajat. Poliisi- ja oikeusviranomaisten käsiteltäväksi joutuneita alaikäisiä lainrikkojia oli heidän asiainsa tutkintoaikana lautakunnan hoidossa toimintavuoden kuluessa 3, yhteensä 172 päivää. Näistä on sosiaaliministeriön lastensuojelutoimisto suorittanut valtion osuutena ruokarahoja 1,720 markkaa ja heille varatun hoitolan kunnossapitokustannuksia 14,050 markkaa eli yhteensä 15,770 markkaa.

Lahjoitusrahastot. Lastensuojelulautakunnalle kuuluivat allamainitut lasten hyväksi lahjoitetut, rahatoimikonttorin hoidossa olevat rahastot, joiden pääoma ja käytettävissä olevat korkovarot joulukuun 31 p:nä 1925 nousivat seuraaviin määriin: Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto turvattomille äideille ja lapsille, pääoma 40,000 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarot 3,427: 06 markkaa; Lars Albert Grönholmin rahasto Helsingin turvattomille lapsille, pääoma 5,686 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarot 341: 20 markkaa; Bergman puolisoloiden lahjoitusrahasto jatko-opetuksen hankkimiseksi turvattomille lapsille, pääoma 61,000 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarot 3,738: 90 markkaa.

Lastensuojelurahastoihin kuuluu myöskin aviopuolisoiden Gustaf ja Maria Hyvösen toukokuun 21 p:nä 1921 tehdyllä keskinäisellä testamentilla osittain rahassa ja osittain kiinteistöosakkeina Helsingin kaupungille lahjoittama omaisuus, josta jo on kaupungin hallussa yli 1 ½ miljoonaa markkaa, jolla lahjoittajain määräyksen mukaan ylläpidetään vuoden 1925 lopulla Kotkankadun n:ossa 14 avattua lastenkotia hätäkärsiville suomea tai ruotsia puhuville lapsille. Kaupunginvaltuuston vahvistaman ¹⁾ johtosäännön mukaisesti hoitaa tämän lastenkodin hallintoa lastensuojelulautakunnan valvonnan alainen viisijäseninen johtokunta, jonka lautakunta valitsee kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tähän johtokuntaan valittiin lautakunnan kokouksessa tammi-kuun 13 p:nä kolmeksi vuodeksi kaupunginlääkäri F. Hisinger, elossa oleva lahjoittaja, rouva M. Hyvönen, kansakoulujen taloudenhoitaja S. Ojanne, lastentarhainjohtajatar I. Poppius ja tarkastaja M. Sillanpää. Rouva Hyvösen kieltäydyttyä johtokunnan jäsenyydestä, valitsi lautakunta hänen tilalleen ja edustajakseen varatuomari L. Silveniuksen. Johtokunta, jonka puheenjohtajana on toiminut tarkastaja Sillanpää, antanee Hyvösen lastenkodin toiminnasta eri kertomuksen.

Uusia rakennuksia ja suurempia korjaustöitä. Toimintavuoden aikana kaupungin lastenhuoltolaitoksissa suoritetuista rakennus- ja korjaustöistä mainittakoon Bengtsärin vesijohto, viljankuivausrähi ja moottorivaja, joihin tarvittavat varat, 93,991: 30 markkaa, oli otettu lautakunnan menosääntöön sekä Ryttylän metalliverstaan laajennus ja Toivolän käymälärakennus, jotka kaksi viimeksimainittua työtä rakennuskonttori suoritti kaupungin yleisten töiden hallituksen menosääntöön merkityillä määrärahoilla. Kustannukset Ryttylän metalliverstaasta nousivat 68,182: 85 markkaan ja Toivolän käymälärakennuksesta 34,474: 95 markkaan. Lastenhuoltolaitosten tavanmukaisista vuosikorjauksista nousivat kustannukset 533,605: 30 markkaan. Sitäpaitsi

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 5 § v. 1924.

oli rakennuskonttorin menosääntöön otettu määräraha Ryttylän uutta koulua asuntolarakennusta varten, 1,947,000 markkaa, josta vuoden aikana käytettiin ainoastaan 14,600: 45 markkaa ja loput, 1,932,399: 55 markkaa, sekä tarkoitukseen merkitty valtioapu, 973,500 markkaa, siirtyivät vuodelle 1926.

Turvattomain lasten osasto työskenteli edelleen kahtena alajaostona, joista toinen huolehti aviottomista ja toinen köyhäinhoidollisista lapsista. Aviottomain lasten jaoston toimihenkilöiden tärkeimpänä tehtävänä on ollut aviottomain lasten tiedusteleminen ja luetteloiminen, valmistavan tutkimuksen toimeenpano lapsiin ja niiden äiteihin nähden, lasten sijoittaminen hoitokoteihin, hoidon valvominen, äitien opastaminen lasten hoidossa, isyyden tutkiminen ja elatusopimuksien tekeminen sekä elatusavun periminen. Jaoston huostaan otettujen, valvonnan tai tiedustelun alaisten lasten luku oli seuraava:

	Alle 2 vuoden. 2—17 vuotiaita.		Yhteensä
Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	378	1,907	2,285
Uusia hoidokkeja	235	91	326
Poistettuja	88	139	227
Jäljellä vuoteen 1926	361	2,023	2,384

Valmistavan tutkinnon uuden aviottomain lasten luetteloon merkityn lapsen äidin kanssa on toimittanut naistarkastaja. Siinä on merkitty tarpeelliset tiedot lapsesta, äidistä ja isästä sekä ne todisteet, mitä äiti voi esittää isyyden selvillelaamiseksi. Näihin tietoihin perustuvat allaolevat yhdistelmät, jotka valaisevat vuoden lopussa jäljellä olevien lasten vanhempain siviilisäätystä ja ikää sekä ammattia tai säätyä:

Äitien siviilisäätty:		Isien siviilisäätty:	
Naimattomia	2,016	Naimattomia	1,328
Leskiä tai laillisesti eronneita	140	Leskimiehiä tai laillisesti eronneita	101
Naineita	67	Naineita	179
Tuntematon	161	Tuntematon	776
Yhteensä 2,384		Yhteensä 2,384	

Äitien ikä:		Isien ikä:	
16—20 vuotiaita	255	16—20 vuotiaita	84
21—25 »	745	21—25 »	406
26—30 »	571	26—30 »	364
31—35 »	365	31—35 »	209
36—40 »	147	36—40 »	145
41— »	63	41—50 »	83
Tuntematon	238	51— »	23
Yhteensä 2,384		Tuntematon	
		Yhteensä 2,384	

Äitien ammatti:		Isien ammatti:	
Palvelijattaria	814	Ulkotyöläisiä	205
Tehtaissa työskent. naisia ..	558	Tehdastyöläisiä	628
Ompelijattaria ja modisteja ..	205	Käsityöläisiä	323
Konttoristeja ja myymäläapulaisia	168	Sotilaita ja aliupseereja	125
		Konttoristeja ja myymäläapul.	123

Ulkotyöläisnaisia	142	Pikkuelink. harj. y. m. palv.	
Pesijättäriä ja siivoojattaria..	102	miehiä	106
Tarjoilijattaria	61	Renkejä ja ajomiehiä	115
Kylvettäjiä ja hieroja	19	Virkamiehiä, suurliikkeen harj.	77
Kaupustelijoita y. m. pikku-		Talonpoikia y. m.	55
elinkeinon harj.	17	Merimiehiä	57
Sairaanhoidajattaria	11	Poliiseja	36
Raitiovaunun konduktöörejä	9	Opiskelijoita	29
Taiteilijoita	1	Upseereja	17
Ilman varsinaista tointa olevia	277	Raitiovaununkuljettajia	14
Yhteensä	2,384	Taiteilijoita	12
		Viinureita	6
		Lääkärejä	1
		Ilman varsinaista tointa olevia	455
		Yhteensä	2,384

Lasten sijoittamisessa äitejä avustivat naistarkastajat, jotka yksityisesti kyselemällä ja sanomalehdissä ilmoittamalla koettivat hankkia kasvatuskoteja. Hoitokustannukset — 300—400 markkaa kuukaudelta — tuottivat kuitenkin varattomille äideille suuria vaikeuksia lastensa sijoittamisessa.

Aviottomain lasten hoitoa valvoivat naisopastajat, jotka pitkin vuotta kodeissa käyden seurasivat lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä antoivat äideille ohjeita lasten käsittelemisessä ja hoidossa. Määrätyissä tapauksissa he veivät lautakunnan kasvattilastenhoitoa valvovan lääkärin mukanaan kasvatuskotiin, varsinkin silloin, kun lapsen ruumiillinen kehitys oli sellainen, että opastajat katsoivat hänen olevan erikoishoidon tarpeessa. Opastajat, joiden kodeissa käyntien luku vuonna 1925 nousi 8,853:en, joista 1,564 turhaankäyntiä ja 7,289 todellista tarkastuskäyntiä, antoivat toiminnastaan seuraavat tiedot:

Äitinsä luona olevat lapset saivat: Kasvatusäidin luo sijoitetut lapset saivat:

	Luku.	%.		Luku.	%.
hyvän hoidon	42.7		hyvän hoidon	55.0	
suhteell. hyv. hoid.	53.8		suhteell. hyv. hoid.	44.6	
epättydyttäv. hoid.	3.5		epättydyttäv. hoid.	0.4	
Yhteensä	100.0		Yhteensä	100.0	

Äidin koti oli:

hyvässä kunnossa	48.6
suht. hyv. kunnossa	49.6
epättydytt. kunnossa	1.8
Yhteensä	100.0

Kasvatusäidin koti oli:

hyvässä kunnossa	55.7
suht. hyv. kunnossa	43.2
epättydytt. kunnossa	1.1
Yhteensä	100.0

Jaoston hoidokeista kuoli vuoden 1925 kuluessa 23, joista kuollessaan oli:

Äidin hoidossa	4	Kasvatuskodissa	1
Sairaalassa	15	Tuntem. paikassa	1
Lastenkodissa	2	Yhteensä	23

Kuolleista lapsista oli 16 lasta alle 1 vuoden, 6 lasta 1—2 vuotiaita ja 1 lapsi 10 vuotias. Lasten jakautuminen kuolemansyyn mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Keuhkokuume	4	Keuhkotauti.....	1
Tub. aivokalvontulehdus	4	Synnynnäinen sydänvika	1
Vatsa- ja suolikatarri.....	4	Umpisuolentulehdus	1
Synnynnäinen heikkous	3	Syy tuntematon	3
Riisitauti	2		
		Yhteensä	23

Alle vuoden vanhojen lasten kuolevaisuus muihin edellämainittuihin kuolleisiin alaikäisiin verrattuna oli 69,6 %.

Isyyden lopullisen selvittämisen toimitti lastenvalvoja niiden tiedonantojen johdolla, joita äidit olivat antaneet lastensa isistä. Nämä selvittelyt tapahtuivat tavallisesti yhteisten neuvottelujen kautta, joita lastenvalvoja piti vanhempien kanssa. Useimmassa tapauksessa johtivat neuvottelut sovintoon, jolloin lasten elättämisestä tehtiin kirjalliset elatussopimukset, jotka holhouslautakunta aviottomista lapsista annetun lain nojalla vahvisti noudatettavaksi. Riidanalaisissa tapauksissa jätettiin elatusasia oikeuden ratkaistavaksi ja muutamissa tapauksissa täytyi asia todistajien puutteessa jättää sikseen. Toisilla paikkakunnilla asuviin isiin nähden käytettiin isyyden selvittämisessä sen paikkakunnan lastenvalvojan apua, missä eläkettä kaipaavan lapsen isä oleskeli. Samanlaista vuoropalvelusta sai Helsinginkin lastensuojelulautakunnan lastenvalvoja suorittaa vastaavissa tapauksissa. Lastenvalvojan suorittama työ sekä saavutukset isyyden selvittämisessä ilmenevät allaolevasta tilastosta:

Isyys selvitetty	142
Todistuksen puutteessa rauenneita tapauksia	2
Selvitys jatkui vuoden päättyessä	44
Yhteensä	188

Aikaansaatujen sopimusten yhteismäärä oli 94, joista 88 tehtiin henkilöisesti kansliassa ja 6 kirjevaihdon kautta. Vuonna 1925 oli 56 tapausta tuomioistuimen käsiteltävänä: näistä ratkaistiin vuoden kuluessa 48, kun taas 8 jätettiin ratkaisematta seuraavaan vuoteen. Muiden paikkakuntain lastenvalvoijille lähetettiin 24 kirjettä. Helsingissä asuvien isien kanssa tehtiin muiden paikkakuntain lastenvalvojen anomuksesta sopimuksia 8 tapauksessa.

Lastenvalvoja peri kertomusvuonna elatusavustuksia¹⁾ 698,691: 85 markkaa, joista 623,336: 85 markkaa oli isien ja 75,355 markkaa äitien suorittamia avustuksia. Varattomien äitien ja heidän lastensa tilapäiseksi avustamiseksi oli lastenvalvojan käytettäväksi varattu 60,000 markan määräraha, josta 59,930: 69 markkaa vuoden kuluessa käytettiin. 262 tapauksessa myönnettiin avustusta; avustusten keskimääräinen suuruus oli 110 markkaa, pienin annettu avustus oli 25 markan ja suurin annettu avustus 300 markan suuruinen. Vaatekappaleitten valmistamiseksi lapsille käytettiin 31,187: 94 markkaa. Jaoston käytettävänä oli myöskin Adolf Holmgrenin lahjoitusrahaston korkovaroja 3,812: 25 markkaa, josta jaettiin pieniä keho-

¹⁾ Tähän summaan eivät sisälly niiden isien ja äitien avustukset, jotka asuvat yhdessä ja hoitavat lapsensa eivätkä ne isät, jotka maksavat suoraan äideille lapsiensä eläkkeet. Edellisiä on lastenvalvojan luettelossa 261 ja jälkimmäisiä 174 paria.

tuspalkintoja lapsensa hyvin hoitaneille imettäville äideille. Näiden palkintojen suuruus vaihteli 100:sta 300 markkaan.

Kertomusvuonna oli lastenvalvojan holhouksen alaisena 46 lasta, joista 42 edelliseltä vuodelta siirtynyttä.

Vuoden 1925 aikana voitiin yhteensä 9 aviotonta lasta sijoittaa ottolap-siksi hyviin lapsirakkaisiin perheisiin. Näistä antoivat äidit vapaaehtoisesti luovutussitoumukset.

Köyhäinhoidollisten lasten jaosto. Lautakunnan huostaan otettuja köy-häinhoidollisia lapsia koetti näistä huolehtiva jaosto sijoittaa etupäässä yksi-tyishoittoon, mutta koska varsinkaan hentojen pikkulasten maaseudulle lähet-täminen ei ole lastenhoidon kannalta tarkoituksenmukaista eikä kouluikäi-sillekään lapsille ole aina heti sopivaa kasvatuskotia saatavissa, oli jaoston käyttettävänä Oulunkylän ja Kullatorpan pikkulastenkodit sekä Toivolan turvakoti. Osa tilapäiseen hoitoon otettuja lapsia asui vastaanottokodissa.

Lasten-, turva- ja koulukodit. Johtajattarena Oulunkylän pikkulasten-kodissa, jossa oli sijaa 45 lapselle, oli neiti E. Boström, avustaen häntä 10 lastenhoitajatar, ompelijatar, keittäjä ja 2 palvelijaa.

Kullatorpan lastenkodissa, jonka eri osastoilla on niinkään yhteensä 45 sijaa, toimi johtajattarena rouva E. Ahlgrén, ollen hänen apunaan 5 vakinaista ja 1 tilapäinen hoitajatar sekä ompelija, keittäjä ja 2 palvelijaa.

Toivolan, korkeintaan 90 lapselle tarkoitettua, turvakodin johtajana oli kansakoulunopettaja K. A. Kurkela, luokkaopettajattarena neiti A. S. Weck-sell ja luokkaopettajana V. Uusivirta, avustaen heitä alemman kansakoulun oppilaitten ja heikkolahjaisten opetuksessa rouva L. Kurkela, joka samalla toimi lastenhoitajattarena. Näitä paitsi työskenteli tässä laitoksessa 4 muuta lastenhoitajatar, emännöitsijä, käsitöidenopettaja, ompelija, keittäjä, 3 palvelijaa, suutari sekä puutarhan ja maatalouden hoidossa tarvittavat henkilöt.

Lastenkotien silmälläpidosta huolehti lähinnä lastensuojelulautakunnan lastenhuoltotarkastaja, joka apulaisineen kodeissa käyden tarkkaili lasten hoitoa ja kasvatusta. Lasten terveydellisen puolen valvonta sekä ruokajär-jestyksen määrääminen näissä kodeissa kuului lautakunnan lääkäreille, joiden toiminnasta tehdään selkoa tämän kertomuksen siv. 24. Taloudenhoidossa on Oulunkylän ja Kullatorpan lastenkotien johtajattaria avustanut johtaja K. A. Kurkela.

Lasten sijoituksessa lastenkoteihin noudatettiin edelleen sitä periaatetta että samalla ikä- ja kehityskaudella olevat lapset, mikäli mahdollista, sijoitet-tiin samaan lastenkotiin. Eri kotien kesken jakautuivat lapset siten, että 0—3 vuotiaat olivat sijoitettuina Oulunkylän lastenkotiin, 3—7 vuotiaat Kulla-torpan lastenkotiin ja 7—16 vuotiaat Toivolan turvakotiin ja koulukotiin. Oulunkylän pikkulastenkodissa vallitsevan tilahtauden takia täytyi kui-tenkin osa 3 v. nuoremista lapsista sijoittaa toistaiseksi Kullatorppaan, mikä suuresti vaikeutti tämän lastenkodin toimintaa. Toivolan turvakodissa oli toi-minnassa täydellinen ala- ja yläkansakoulu sekä heikkolahjaisempia varten erikoinen apuluokka. Koulukotiin sijoitetut lapset kävivät kaupungin kansa-kouluissa.

Vuonna 1925 otettiin koteihin ja erosi niistä seuraavat määrät lapsia:

	Oulun- kylän- lasten- koti.	Kulla- torpan- lasten- koti.	Koulu- koti.	Toi- vola.	Yh- teensä.	Näistä: poikia.	tyttöjä.
Vuodelta 1924 hoitoon jääneitä	42	45	45	92	224	140	84
Vuoden 1925 aikana hoitoon otettuja	58	79	96	103	336	196	140
Yhteensä	100	124	141	195	560	336	224

Näistä:	Oulun- kylän lasten- koti.	Kulla- torpan lasten- koti.	Koulu- koti.	Toi- vola.	Yh- teensä.	Näistä: poikia.	tyttöjä.
pääsi ottolapseksi	1	—	1	—	2	—	2
luovutettiin vanhemp. hoitoon..	14	25	31	43	113	59	54
» toisen kunnan hoitoon	4	1	2	1	8	5	3
sijoitettiin yksityishoitoon	14	25	34	39	102	58	44
lähetettiin lastenhuoltolaitoksiin	24	22	27	13	86	49	37
» toiseen laitokseen ..	1	—	12	10	23	15	8
» sairaalaan	9	13	4	2	28	20	8
kuoli	1	—	1	—	2	2	—
Yhteensä poistettuja	58	86	112	108	364	208	156
Vuoteen 1926 jääneitä	42	38	29	87	196	128	68

Yksityishoitoon annettavia lapsia koetettiin, mikäli mahdollista, sijoittaa sukulaistensa luokse asumaan. Hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin aina paikallisten asiamiesten tai köyhäinhuoltolautakuntain välityksellä tarkat tiedot. Samoin on lasten hoitoa niissä koetettu valvoa tarkastuksien kautta, joita lautakunnan paikallisasiamiehet tai muut luotettavat henkilöt neljästi vuodessa loimittivat, laatien kustakin tarkastuksesta erikoisen selostuksen sosialiministeriön köyhäinhuoltotoimiston tähän tarkoitukseen hyväksymille kaavakkeille. Myöskin lastenhuoltotarkastajan apulainen koetti eri seuduille tekeillä tarkastusmatkoilla valvoa, että kasvatus ja hoito kasvatuskodeissa on lasten ikä- ja kehityskautta vastaava. Kasvatuskodit olivat yleensä tyydyttäviä. Kaikki kouluijässä olevat hoitolapset saivat käydä kansakoulua, josta johtuvat koulumaksut lautakunta suoritti.

Paikallismiehinä toimivat rouva A. Charpentier Espoossa, neidit M. Hoffman Kirkkonummella, V. Boxström Siuntiossa ja M. Malmgren Vihdissä, rouva M. Ekholm Helsingin pitäjässä, neidit H. Savimaa Tuusulassa ja A. Lindén Sipoossa, rouva S. Halmekytö Janakkalassa, neiti M. Kielomaa Nurmi-järvellä, rouva S. Karhula Vähässäkyrössä, sairaanhoitajatar L. Honka Koskella T. l., neiti M. Auramo Marttilassa sekä rouvat E. Halonen Lapinlahdella ja A. Kukkonen Joroisissa.

Turvattomain lasten osaston elätteelle antamien lasten vaihtuminen näkyy allaolevista luvuista:

	Kaupunkiin sijoitettuja.	Maaseudulle sijoitettuja.	Yksityishoitoon sijoitettuja yhteensä.
Vuodelta 1924 hoitoon jääneitä	524	1,123	1,647
Vuoden kuluessa hoitoon otettuja	199	294	493
Yhteensä	723	1,417	2,140

Näistä:

siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan	46	40	86
luovutettiin vanhempainsa hoitoon	50	94	144
» toisen kunnan hoitoon	7	8	15
» köyhäinhoidolle	1	—	1
pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityis- hoitoon	6	4	10
otettiin lastenkotiin	14	42	56
» kasvatustalokseen	3	3	6

	Kaupunkiin sijoitettuja.	Maaseudulle sijoitettuja.	Yksityishoittoon sijoitettuja yhteensä.
otettiin toiseen laitokseen	1	6	7
poistettiin työkykyiseksi tultuaan	49	82	131
kuoli	2	5	7
Yhteensä poistettuja	179	284	463
Vuoteen 1926 jääneitä	544	1,138	1,677

Näistä oli:

poikia	245	577	822
tyttöjä	299	556	855

Sotaorpoja oli kaikista hoitolapsista yhteensä 193.

Maaseudulle hoitoon annettujen lasten sijotusalueet selviävät seuraavasta luettelosta:

	Vuodel- ta 1924 jäänei- tä.	Vuonna 1925 hoi- toon otettuja.	Vuon- na 1925 pois- tettuja.	Vuo- teen 1926 jäänei- tä.		Vuodel- ta 1924 jäänei- tä.	Vuonna 1925 hoi- toon otettuja.	Vuon- na 1925 pois- tettuja.	Vuo- teen 1926 jäänei- tä.
Espoo	141	39	30	150	Koski T. I.	7	—	1	6
Kirkkonum- mi	63	20	16	67	Marttila ..	3	2	2	3
Siuntio	52	8	17	43	Lapinlahti	7	3	1	9
Vihti	118	11	29	100	Joroinen ..	5	—	—	5
Helsinginpit.	90	17	19	88	Droppen (lastenkoti)	80	33	31	82
Tuusula	64	11	16	59	Eri kun- nat ¹⁾ ..	357	134	96	395
Sipoo	69	10	12	67	Yhteensä	1,123	294	284	1,133
Janakkala ..	6	1	3	4	Näistä:				
Nurmijärvi	44	2	6	40	poikia ..	572	159	154	577
Vähäkyrö ..	16	3	4	15	tyttöjä ..	551	135	130	556
Alavus	1	—	1	—					

Yksityiskoteihin suoritettut hoitomaksut ovat vaihdelleet lasten iästä, hoitopaikasta, kasvatusvanhempain sukulaisuudesta y. m. asiaan vaikuttavista seikoista riippuen, kaupungissa 180 markasta 300 markkaan ja maaseutupaikajissa 50 markasta 250 markkaan lasta kohden kuukaudessa, tehden keskimäärin lähes 2,100 markkaa vuodessa. Laskettuna tähän lisäksi vieraiden kuntien velkomat koulumaksut sekä sairashoitokustannukset ja vaateavustukset, ovat lautakunnan yksityishoittoon sijoittamat 1,703 lasta tulleet maksamaan yhteensä ²⁾ 3,749,971: 83 markkaa eli keskimäärin 2,201: 98 markkaa kutakin lasta kohden.

Nuorisonhuolto-osasto. Toimintavuoden kuluessa on osastolle ilmoitettu koulusta poisjäämisen takia 456 lasta. Näistä palasi kansakouluun 129. Suoritettut tutkimukset osoittivat, että muut lapset olivat keskeyttäneet koulunkäyntinsä seuraavista syistä:

¹⁾ Näillä tarkoitetaan kuntia, joihin ei ole asetettu erityisiä asiamiehiä, vaan joissa lapset ovat asianomaisten köyhäinhoitoviranomaisten silmälläpidon alaisia.

²⁾ Köyhäinhuoltolautakunnan maksukykyisiltä vanhemmilta takaisin perimää korvauserää ja valtiolta sotaorpojen huollosta saatua avustusta lukuunottamatta.

Kävivät oppikoulua	47
» iltakoulua ja olivat samalla ansiotyössä	10
Olivat ansiotyössä	37
» muuttaneet paikkakunnalta	174
Oli kuollut	5
Sairauden takia	24
Esitetty otettavaksi lautakunnan hoitoon	28
Tuntematon syy	2

Yhteensä 327

Toimintavuonna oli osaston käytettävänä 7,500 markan suuruinen määräraha rautatielippujen hankkimiseksi varattomille lapsille, jotka lähetettiin maalle viettämään kesää siellä asuvien omaistensa luona. Köyhäinhoidon mainittuja lippuja lapsilleen anoneiden vanhempain varattomuudesta antaman lausunnon perusteella jaettiin 210 lapselle meno- ja paluulippu.

Niille lapsille, joilla ei ollut sukulaisia maaseudulla, toimitti osasto kirjeellisten tiedustelujen ja sanomalehti-ilmoitusten avulla kesäkoteja, jossa työssä kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto antoi hyväntahtoista apuansa tarjoamalla 6 kesäkotia osaston käytettäväksi. Kaikkiaan sai täten 215 lasta ilmaisen kesänviettopaikan. Kesäkoteihin lähetettyjen lasten ikä vaihteli 6—17 vuoteen; useimmat olivat yli 10 vuotiaita.

Osasto hoiti kertomusvuonnakin lautakunnan käytettäväksi luovutettua viljelysmaata Kuntähdessä, jonka kunnossapitoon lautakunnan menosääntöön oli hyväksytty 10,000 markan suuruinen määräraha. Tämä alue jaettiin viljelyspalstoina sellaisille huonoissa asunto-oloissa eläville köyhille perheille, joissa on useita lapsia, tarkoituksessa, että lapset auttamalla vanhempiaan näiden palstojen viljelemisessä ja hoidossa saisivat sopivaa kesäaskartelua raittiissa ulkoilmassa. Tällaisia palstoja jaettiin 96 kpl ja oli niitä saaneiden perheiden yhteinen lapsiluku 368. Tämän lisäksi seuraavat yhdistykset järjestivät yhteensä 284 lapselle koulupuutarhatoimintaa, jota osasto valvoi ja jota varten kaupunki myönsi avustusta: Helsingin opettajaliitto 135 suomenkieliselle lapselle; Finlands allmänna svenska folkskollärar- och lärarinneförening nimisen yhdistyksen Helsingin piiri 68 ruotsinkieliselle lapselle sekä Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys 81 kengänkiillottajapojalle. Niissä lapset viljelivät opettajan johdolla juurikasveja, vihanneksia ja kukkia saaden syköllä sadon omakseen. Työn lomassa urheiltiin ja uitiin.

Valtuuston tarkoitukseen myöntämällä 12,500 markan määrärahalla järjesti nuorisonhuoltaja kaupungissa kesäänsä viettävälle nuoremmille lapsille kaksi leikkikenttää. Toinen kenttä sijaitsi Eläintarhassa Borgströmin patsaan edustalla olevalla nurmikolla ja toinen Vallilassa Elimäenkadun vieressä. Lasten lukumäärä nousi Eläintarhan kentällä 407:än, ollen keskimäärin 76 ja korkein määrä 200 lasta kutakin toimintapäivää kohden. Vallilan kentälle oli ilmoittautunut 212 lasta ja oli siellä keskimäärä 69 ja korkein määrä 212 kutakin päivää kohden. Leikkikenttien ohjelmissa oli erilaisia laulu- ja liikuntoleikkejä, urheiluharjoituksia ja kilpailuja urheilumerkkien saamiseksi, satujen kertomista, uintimatkoja, retkeilyä y. m. s.

Alaikäisten katuammattilaisten toiminnan järjestely ja silmälläpito kuuluu nuorisonhuoltajan tehtäviin ja on hän tässä asiassa ollut yhteistoiminnassa näiden ammattilaisten vakinaisten kaitsijain kanssa. Kengänkiillottajiksi pyrki 228 poikaa, joista hyväksyttiin 94. Näistä oli kansakoulun läpikäyneitä 9, kansakoulussa vielä olevia 83 ja oppikoululaisia 2. Näiden vanhempain

kanssa pidettiin yhteinen neuvottelutilaisuus ja sen lisäksi järjestettiin pojille 28 ohjelmallista kokousta. Kokousten ohjelmat ovat sisältäneet uskonnollisia puheita, isänmaallisia ja sivistäviä esitelmiä sekä laulua, soittoa, leikkillisiä esityksiä y. m. Sitäpaitsi on pantu toimeen 27 jalkapalloharjoitusta ja 1 jalkapallokilpailu sekä 23 veneretkeä. Urheilutilaisuuksiin ja veneretkiin otti osaa keskimäärin 17 poikaa tilaisuutta kohden. Tämän lisäksi järjestettiin pojille automatkoja, joissa oli mukana 30 poikaa kerrallaan. Kuten jo mainittiin, otti 81 kengäkkiillottajaa loma-aikanaan osaa puutarhatyöskentelyyn Kumtähden vainiolla. 27 kiillottajapojalle on hankittu vakinaiset työpaikat kesätoiminnan päätyttyä. Poikain ansiot kesän ajalta (touko-lokakuulta) tekivät yhteensä 250,615:15 markkaa eli keskimäärin 2,666:12 markkaa kutakin poikaa kohti. Parhaan tuloksen saavuttanut kengäkkiillottajapoika ansaitsi koko kesän aikana 5,972 markkaa.

Alle 16 vuotiaita sanomalehtimyyjiä oli 24. Näille järjestettiin 31 voimistelu- ja 15 jalkapallotilaisuutta, 4 urheilukilpailut, 1 sisäsestaruuskilpailu, joulujuhla sekä 2 muuta juhlatilaisuutta. Viikon kestäväällä kesäleirillä oli mukana 12 poikaa kutakin päivää kohden. — Käytöksen ojentamiseksi annettiin 8:lle sanomalehtipojalle varoitus, yhdelle vanhempien läsnäollessa.

Liikkuessaan kaupungilla on nuorisonhuoltaja vuoden 1925 aikana tavanut 35 kerjäävää lasta. Nämä ovat kaikki olleet hyvin köyhistä kodeista ja on heidät ilmoitettu köyhäinhuoltolautakunnalle kotioilojen tutkimista varten. Muutamissa tapauksissa neuvotteli nuorisonhuoltaja myös lasten vanhempain kanssa.

Ansion puutteesta johtuvan kulkurielämän vastustamiseksi on nuorisonhuoltaja lukuisten sanomalehtikirjoitusten ja neuvottelujen kautta koettanut hankkia toimipaikkoja työttöminä kuljeksiville nuorukaisille ja onkin hän vuoden aikana onnistunut välittämään työtä 55:lle nuorelle tytölle ja pojalle.

Valtuuston päätöksen ja ohjesääntönsä määräysten mukaan tulee lastensuojelulautakunnan valvoa yksityistä lastensuojelutyötä, mikäli sitä avustetaan kunnan varoilla. Tämä valvontatyö kuului lähinnä nuorisonhuolto-osastolle ja olivat sen silmälläpidon alaisina vuonna 1925, aikaisemmin selostetun puutarhatyöskentelyn ja leikkikenttätöiminnan lisäksi, seuraavat lastenkodit ja työtuvat:

Helsingin nuorten naisten kristillisen yhdistyksen ylläpitämä tyttöjen työtupa; Helsingin nuorten miesten kristillisen yhdistyksen työnvälitystoimisto toimetomille pojille; Valkonauha-yhdistyksen ylläpitämä tyttökoti Kilossa; Helsingin poikakoti nimisen säätiön perustama ammattioppilaskoti; Lasten työkotiyhdistyksen ylläpitämät päiväkodit; Helsingin rouvasväenyhdistyksen lastenkoti Albergassa; Neiti T. Soldanin ylläpitämä Grankullan lastenhoito-opisto; ja »Koteja kodittomille lapsille» nimisen yhdistyksen perustama lasten vastaanottokoti Huopalahdessa.

Näiden laitosten toimintaa on nuorisonhuoltaja valvonut ja havainnut, että niissä tehdään uhrautuvaa työtä lasten ja nuorison hyväksi.

Osastolle kuuluvain tehtävien lisäksi avusti nuorisonhuoltaja lastenhuoltotarkastajaa, suorittaen yksityisperheisiin sijoitettujen lasten hoidon tarkastuksen viidessä maaseutupaikassa sekä toimittaen useita perunkirjoituksia.

Tulot ja menot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat menot nousivat vuonna 1925 10,890,701: 99 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Lastensuojelulautakunta	Smk	724,834: 68
Kasvatuslaitokset	»	2,811,302: 01

Vastaanotto- ja havainto- sekä ammatti-oppilas- ja koulukodit	Smk	482,824: 10
Elätteelleanto ja jatko-opetus	»	4,136,130: 52
Toivolan turvakoti	»	892,696: 04
Lastenkodit	»	898,793: 33
Aistiviallisten ja raajarikkoisten lasten opetus	»	35,618: 50
Muut lasten hoitokustannukset	»	28,846: 45
Maatilat	»	879,656: 36
Yhteensä		Smk 10,890,701: 99

Rakennuskonttorin tilille on sitäpaitsi viety eräitä lastensuojelulautakunnan alaisten laitosten uutisrakennus-, korjaus- y. m. kustannuksia, joista on saatu seuraavat tiedot:

Oulunkylän lastenkoti	Smk	32,612: 35
Kullatorpan »	»	62,335: 47
Toivolan turvakoti	»	80,075: 44
Vastaanotto- ja havaintokoti	»	16,194: 96
Bengtsårin kasvatuslaitos	»	156,599: 68
Ryttylän »	»	160,041: 60
Toivoniemen »	»	25,745: 80
Yhteensä		Smk 533,605: 30

Lastensuojelutoiminnasta aiheutuneet tulot nousivat vuonna 1925 4,283,497: 37 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Kasvatuslaitosten valtionapu	Smk	1,663,408: 32
Tuloja kasvatuslaitosten oppilastöistä	»	66,390: 66
Korvausta laitoksissa ja lastenkodeissa hoidetuista sekä elätteelle annetuista lapsista	»	1,217,438: 30
Korvausta oppilaskodin hoidokeista	»	32,600: —
Bengtsårin tila	»	232,266: 25
Toivoniemen »	»	115,631: 40
Ryttylän »	»	161,830: 56
Toivolan »	»	156,005: 20
Luontoisetuja	»	637,926: 68
Yhteensä		Smk 4,283,497: 37

Jos tulot vähennetään menojen kokonaismäärästä 11,424,307: 29 markasta jää kaupungin kustannuksiksi 7,140,809: 92 markkaa.

Kasvatuslaitoksiin kuuluvien tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa myöskin varastojen arvot ovat huomioonotetut, tehtiin rahatoimikonttorin kanssa asiasta soveltua entisestään poikkeava tilinpäätös sikäli, että laitosten käyttämistään rakennuksista maataloille suorittamat vuosivuokrat, Bengtsåriassa 40,000 markkaa, Toivoniemellä 30,000 markkaa, Ryttylässä 60,000 markkaa ja Toivolassa 40,000 markkaa eli yhteensä 170,000 markkaa siirrettiin kaupunginkassaan kaupungin näihin kiinteistöihin sijoittamien pääomain korkojen korvaukseksi. Näiden siirtojen jälkeen jäi maataloustoiminnasta tilivuoden aikana voittoa Bengtsåriassa 4,997: 78 markkaa, Toivoniemellä 21,632: 41 markkaa ja Toivolassa 13,449: 03 markkaa, jotavastoin Ryttylän maataloustilinpäätös osoitti 12,092: 04 markan suuruisia tappiota. Maatilojen voitto- ja tappiotili osoitti näin ollen yhteensä 27,987: 18 markan suuruisen ylijäämän.

Eri laitosten suoranaiset menot, ainoastaan luontoisedut poisluettuina, nousivat seuraaviin määriin:

	Lasta ja päivää kohti.	Lasta ja vuotta kohti.
Oulunkylän lastenkoti	Smk 28: 04	10,234: 72
Kullatorpan »	» 25: 08	9,152: 81
Toivolán turvakoti	» 23: 96	8,746: 63
Vastaanotto- ja havainto sekä koulukoti	» 24: 97	9,113: 98
Oppilaskoti	» 13: 94	5,088: 61
Bengtsårin kasvatúslaitos	» 27: 80	10,146: 90
Tavolan »	» 14: 71	5,370: 05
Ryttylän »	» 23: 89	8,721: 22
Toivoniemen »	» 23: 47	8,567: 73
Sjötorpin »	» 24: 26	8,855: 15
Vanjoen »	» 17: 22	6,285: 06
Kaikki Smk 23: 61		8,616: 95

Jos otetaan huomioon myöskin rakennuskonttorin kustannukset laitoksissa teetetyistä töistä, saadaan keskikustannukseksi lasta ja päivää kohti kaikissa laitoksissa 26: 41 ja lasta ja vuotta kohti 9,639: 59 markkaa.

Bruttomenot nousivat vähän, edelliseen vuoteen verraten, riippuen Oulunkylän lastenkodin pesukustannusten lisääntymisestä, kalustohankinnoista lastenkoteihin ja Bengtsårin vähentyneestä oppilaslúvusta sekä Toivoniemellä toimeenpannusta vuokrankorotuksesta. Mutta jos nettomenot — poistamatta niistä aviottomain lasten valvonnasta, nuorisonhuoltajan työstä lasten hyväksi ja yleisistä kansliamenoista johtuneita kustannuksia — jaetaan niiden n. 2,300 lapsen osalle, joiden puolesta lautakunta suoritti ylläpitokustannukset koko vuodelta, tasaantuvat kustannukset ja kaupungin osuus jokaisen lastensuojelulautakunnan huostaansa ottaman lapsen keskikustannuksesta vuonna 1925 nousee ainoastaan noin 3,105 markkaan vuodessa.

Sairaanhoidto. Tammikuun 11, maaliskuun 28, kesäkuun 6, elokuun 28 ja marraskuun 8 p:nä kävi kasvatúslaitosten lääkäri lääketieteellisensiaatti E. O. Lindén Bengtsåriissa. Maaliskuun 28 p:nä tehdyn käynnin aikana havaittiin 10 pojalla trakomia, joista kuitenkin 3:lla lievästi. Kesäkuulla tehdyn käynnin aikana oli 7 pojan silmissä lievempi vika, mutta yksi, hieman vaikeampi tapaus lähetettiin Hangon sairaalaan hoidettavaksi. Elokuussa tutkittiin uudelleen kaikkien poikain ja henkilökuntaan kuuluvien silmät, jolloin todettiin 8 trakomitapausta, näistä 4 lievää. Marraskuussa oli 5 ennen trakomiin sairastunutta silmätapausta lähetettävä Hangon sairaalaan »rullattavaksi», 3 oli lievästi sairastunutta ja oli hoidettava kotona määräyksen mukaan. Yhtään uutta trakomitapausta ei todettu vuoden kuluessa. Oppilaista oli kesäkuussa 6 vaajakykýistä. Yhdessä makuusaleista todettiin 4 syyhytapausta ja annettiin hoito-ohjeet. Torakoita oli keittiössä, sirkkoja leipomossa ja luteita vastakorjatussa makuusalissa ja renginasunnossa. Suunniteltua leipomon kylmille jättämistä sirkkojen hävittämiseksi ei ollut voitu toteuttaa lämpimän talven tähden. Seinien rappaamisella ja lysooliruiskutuksella voitiin niiden lukumäärää kuitenkin huomattavasti vähentää. Marraskuun käynnin aikana voitiin todeta että torakat oli hävitetty keittiöstä, että makuusali ilmeisesti oli vapaa lutikoista ja renginasuntokin mahdollisesti sekä että leipomo talvella jätettäisiin kylmille sirkkojen tähden. Syyhyä todettiin edelleenkin eräässä makuusalissa ja olisi kaikkia lapsia siellä hoidettava yhtäikaa. Eräs poika, jota

oli hoidettu Marian sairaalassa tuberkulosista jalassa, lähetettiin uudelleen sairaalaan. Muutamia tapauksia kihomatoa ja suolinkaista todettiin vuoden varrella. Sitäpaitsi esiintyi eräitä pienempiä tauteja. Ylipäänsä oli terveydentila jotakuinkin hyvä ja pojat olivat koko vuoden olleet harvinaisen terveitä. Painonlisäännys oli normaali ja ruokajärjestystä ja sen rasva-, munanvalkuais- ja hiilihydraattipitoisuutta vastaan ei ollut mitään muistuttamista, ja oli ruoka vaihtelevaa ja hyvin valmistettua. Vaatevarasto oli riittävä ja työjärjestystä vastaan ei ollut mitään muistuttamista. Kesäkuussa tehdyn käynnin aikana havaittiin yhden rakennuksen käymälän olevan huonossa kunnossa, ja yhteinen käymälä, kuten ennenkin, huonosti sijoitettu, mutta rakennettiin ne sittemmin uudestaan ja olivat marraskuussa hyvässä kunnossa.

Toukokuun 10 p:nä käytiin Sjötorpissa, missä melkein kaikki lapset talven kuluessa olivat sairastaneet influenssaa. Sen jälkeen kuin viimeisen käynnin aikana havaitut kaksi keuhkotautitapausta oli lähetetty pois, oli huoneet joissa sairaat olivat asustaneet, uudestipaperoitu ja maalattu ja koko laitos pesty lysoolilla, vaatteet, matot y. m. desinfioitu ja puhdistettu. Kaikki 25 lasta olivat terveet. Ruoka oli ravitsevaa ja vaihtelevaa ja olivat lapset, mikäli mahdollista askerrelleet ulkona puutarhatoissa y. m. Painonlisäys oli normaali ja lapset reippaita ja tyytyväisiä. Vaate- ja sänkyhuopavarastot olivat riittävät ja kaikkialla vallitsi siisteys ja järjestys.

Toukokuun 21 p:nä käytiin Tavolan kasvatuslaitoksessa, jossa kaikkialla vallitsi järjestys ja siisteys ja kaikki lapset olivat terveet. Terveydentila oli lääkärin viime käynnin jälkeen ollut erinomainen. Myöskin laitoksen ulkopuolella asuvat pojat olivat terveet ja hyvinhoidetut. Painonlisäännys oli normaali.

Toukokuun 24 p:nä käytiin Toivoniemen laitoksella, missä kaikki 34 lasta tutkittiin ja havaittiin terveiksi, pieniä tilapäisiä vammoja lukuunottamatta. Terveydentila oli ollut hyvä. Yläkerrokseen oli johdettu vesi ja uimahuone oli uusi. Kaikki oli hyvässä järjestyksessä ja siistiä. Painonlisäännys oli normaali ja vaihtelevaa ja ravitsevaa ruokaa oli yllin kyllin.

Kesäkuun 1 p:nä käytiin Vanjoen laitoksella ja tutkittiin kaikki 43 poikaa joista 7 oli elätteelle annettua. Moni lapsi oli henkisesti vajakykyinen. Märkiviä jalkatauteja ei enää ollut havaittavissa. Huomattavan monella oli korva-uoatoa. Eräs poika, jota aikaisemmin oli hoidettu sangen vaikean tuberkuloosin lannetulehduksen takia, havaittiin nyt aivan terveeksi. Painonlisäännys oli normaali ja terveydentila yleensä hyvä. Vaikeampia taudintapauksia eli kulkutauteja ei ollut esiintynyt. Ruoka oli vaihtelevaa ja täytti vaatimukset rasvaan, munanvalkuaiseen ja hiilihydraatteihin nähden. Työajan ja vapaa-ajan välinen suhde oli tyydyttävä ja vaate- ja sänkyhuopavarasto riittävä.

Elokuun 30 p:nä käytiin Ryttylässä. Kaikki 95 poikaa olivat terveet ja oli terveydentila, lääkärin viime käynnin jälkeen, ollut hyvä. Vesijohto oli nyttemmin johdettu kaikkialle ja parhaillaan tehtiin suuria korjaustoimia. Painonlisäännys oli normaali ja terveydelliset olot joka suhteessa hyvät.

Syyskuun 22 ja 27 p:nä tutkittiin Toivolan turvakodin kaikki 86 lasta. Monella oli jaloissa ja sääriissä märkiviä haavoja. Neuvoja näiden jalkatautiin hoitamiseen ja ehkäisemiseen annettiin. Yhdellä lapsista epäiltiin olevan tuberkulosia kaulanikamassa ja lähetettiin hänet Marian sairaalaan. Muuten olivat lapset verrattain terveitä. Monta tapausta tylsämielisyyttä (24 tapausta) tutkittiin että voitaisiin tehdä anomus heidän saamisestaan Perttulan tylsämielisten laitokseen ja Sortavalan tylsämielisten kotiin. Tiedot näiden lasten

entisyydestä olivat varsin vajavaiset. Useimmat heistä olivat olleet Kullatorpassa, mutta siellä tehtyjä muistiinpanoja ei ollut lähetetty heidän mukanaan. Toivottavaa olisi että kun lapset muutetaan Kullatorpasta johonkin toiseen laitokseen, heidän lääkärintodistuksensa ja muut muistiinpanot lähetetään heidän mukanaan — vaikkapa jäljennöksinä. Lutikoita oli johtajanrakennuksen yläkerroksessa, missä työmiehet asuivat. Nämä ovat nähtävästi jääneet sinne siltä ajalta, jolloin venäläiset asustivat huvilassa. Luteita oli myöskin Lehtola nimisessä huvilassa, vaikkakin vain vähäsen. Neuvoja niiden hävittämiseksi annettiin. Koulusalit olivat samassa huonossa kunnossa kuin ennenkin eikä tylsämielisten hoito ollut tyydyttävää. Heidän päivähuoneensa oli sangen pieni ja on mahdollisen tulipalon sattuessa vaara suuri kun osa lapsia nukkuu yläkerrassa. Sikala sijaitisi sopimattomasti keskellä laitosrykelmää mikä ei suinkaan ole miellyttävää navetan ja maitotalouden kannalta katsoen. Lantavesi likasi maan navetan ja sikalan ulkopuolella.

Marraskuun 1 p:nä tutkittiin vastaanotto- ja havaintokodin ja oppilas-kodin lapset. Terveystila oli ollut erinomainen näissä laitoksissa ja olivat kaikki tutkimistilaisuudessa terveitä ja hyvinhoidettuja. Ruokajärjestys oli hyvä, ja painonlisäännys normaali. Vaatevarasto, jalkineet ja vuodehuovat olivat hyvässä kunnossa. Oppilaskodissa puuttui kaikilta lääkärintodistus eikä mitään painontarkastusta ollut toimitettu. Toivottavaa olisi että lääkärintodistus seuraisi näitäkin poikia heidän muuttaessaan kotiin kaupungin kasvatustaloksista sekä että pidettäisiin painopäiväkirjaa.

Lääketieteellisensiaatti E. R. Granholm antoi seuraavan selostuksen terveydentilasta lastenkodeissa vuonna 1925:

Oulunkylän pientenlastenkodissa sattui kertomusvuonna verrattain harvoja sairastapauksia ja olivat ne suurimmalta osalta lievänlaatuisia. Sairaalassa hoidettiin 8 lasta. Kaikkiaan sattui 3 kuolemantapausta, nimittäin 2 sairaalaan lähetettyä lasta kuoli siellä ja yksi lapsi kuoli äkkiä kouristukseen kodissa.

Lasten kasvaminen ja kehitys ei kuitenkaan yleensä ollut täysin tyydyttävä. Moni lapsista oli kotiin otettaessa heikko ja sairaaloinen, mutta näitä tapauksia lukuunottamatta, oli usea jäänyt kehityksessä jälkeen. Paitsi kärsittyjä sairauksia oli siihen syynä kodin useasti esitetyt suuret puutteellisuudet samoin kuin riittämätön hoitohenkilökunta. Lasten hoito ei voi olla sellainen kuin sen tulisi, kun hoitajattarilla on enemmän työtä kuin mitä he ennättävät tehdä. Itsestään on selvää että varsin epämukavat olosuhteet kodissa suuressa määrin lisäävät muutenkin suurta työtaakkaa. Sairaustapaukset kodissa ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

	Lapsia 0—1 vuo- tiaita.	Yh- 1—2 vuo- tiaita.	Yh- teen- sä.		Lapsia 0—1 vuo- tiaita.	Yh- 1—2 vuo- tiaita.	Yh- teen- sä.
Äkillinen vatsa- ja suolikatari . . .	3	2	5	Korvatulehdus . .	1	1	2
Äkillinen henki- torvikatari . . .	5	6	11	Lymfarauhastuber- kulosi	2	—	2
Äkillinen keuhko- kuume	1	1	2	Scrophulosis . . .	—	1	1
Influensa	3	5	8	Silmäkatari . . .	1	—	1
Nenädifteria . . .	—	1	1	Riisitauti	4	—	4
Imusuontentuleh- dus	1	—	1	Kouristus	1	1	2
				Maitorupi	1	—	1
				Paiseita	1	—	1
				Yhteensä	24	18	42

Veneerisiä tauteja sairastavien lasten osastolla oli hoidettavana 6 eri-ikäistä lasta. Yhtä heistä hoidettiin jonkun aikaa sairaalassa kun sitävastoin muut saivat poliklinistä hoitoa yleisen sairaalan dermatologisella osastolla.

Kaikista sairaista lapsista lähetettiin 8 sairaalaan, niistä 5 alle 1 vuoden ikäistä ja 3 1—2 vuotiasta. 3 lasta kuoli vuoden kuluessa, nimittäin 1 lapsi keuhkokuumeeseen, 1 lapsi äkilliseen maha- ja suolikatarriin ja 1 lapsi kouristustautiin. Iän mukaan jakaantuivat kuolleet seuraavasti: 2 lasta oli alle 1 vuoden vanhoja ja 1 lapsi 1—2 vuotias.

Myöskin Kullatorpan lastenkodissa oli terveydentila vuonna 1925 melko hyvä. Useimmat sairaustapaukset olivat henkitorvikatarria ja influenssaa. Kaksi tapausta tulirokkoa esiintyi. 6 vuotiaalle pojalle ilmestyi keuhkotuberkulosia ja toinen saman ikäinen sairastui tuberkulootiseen aivokalvotulehdukseen.

Huomiota ansaitsee että eräs 7 vuotias poika, jota laitokseen otettaessa pidettiin täysin kuuromykkänä, vähitellen oppi puhumaan lyhyehköjä lauseita, niin että hän voi saada toiset lapsetkin itseään ymmärtämään. Korvalääkärin toukokuussa tekemässä tutkimuksessa todettiin hänen kuulevan jonkin verran toisella korvalla.

Sairauksitapaukset käyvät ilmi allaolevista luvuista:

Maha- ja suolikatarria	3	Tuberkulootinen aivokalvotu-	
Pitkällinen maha- ja suolikatarri	2	lehdus	1
Suuontelon tulehdus	1	Tuberkulosi selkärangassa	1
Äkillinen ilmotorvenkatarri	9	Silmäkatarrin	1
Tulirokko	2	Riisitauti	5
Keltatauti	1	Märkivä ihottuma	2
Influensa	12	Paise	1
Keuhkotuberkulosi	1		
		Yhteensä	42

Sairaista lapsista hoidettiin 12 sairaalassa. 1 lapsi kuoli tuberkulootiseen aivokalvotulehdukseen.

Kodissa vallitsi, kuten ennenkin, ahdinko, syystä että lasten luku ei ollut vähentynyt. Suurin tilanahtaus oli huomattavissa pienemmässä rakennuksessa, mistä lääkäri jo aikaisemmin oli huomauttanut.